

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Assurance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KEDAJ PUNE DO NOVE POGODBE MED RUDARJI IN PODJETNIKI?

SPOR V ILLINOISU SE NI KONČAL.

Howata, predsednik 14. okruga, imajo rudniški podjetniki najbolj na paki.

New York, N. Y. — Pogodba med rudarsko organizacijo in rudniškimi podjetniki se ni sklenila, toda John J. Lewis, predsednik rudarske organizacije, izjavlja, da bo kmalu sklenjena pogodba za rudarje in podjetnike s polja trdega premoga. Vsi odborniki rudarske organizacije obsejajo napovedano porazitev premoga. Oni pravijo, da znašajo produkcijski troški za tona trdega premoga le \$3.31, torej je velika nepravilnost od strani podjetnikov, če pravijo, da se mora tona premoga podražiti za dva dolarja, ker bodo rudarji prejeli 27-odstotno povznanje mede.

Komentarji na sodijo malo drugače in pravijo, če se tona trdega premoga podraži za dva dolarja, da to ni le nepravilnost, ampak navadno profitarstvo, o katerem se v sodijo vsi rudniški podjetniki od prvega do zadnjega, ki podraža tona premoga za dva dolarja, za osarekna okna.

Springfield, Ill. — Frank Farrington, predsednik illinojskega rudarskega distrikta, izjavlja, da bodo spori, zaradi katerih so nastale stavke v Illinoisu, izravnan, ko se imajo zastopniki rudarske organizacije in podjetnikov v četrti v Chicagu.

Chicago, Ill. — Državni prokurator burnanja, da bodo izdane tirnice za aretacijo Alexander Howata, predsednika 14. rudarskega okruga, August Dorchyja, podpredsednika, Thomas Harryja, tajnika, Thomas Cunninghama, potovalnega avditorja in R. B. Posterja, ker niso prišli na vabilo distriktnega sodnika Currana pred industrijsko sodišče. Obtoženi bodo žalitve sodišča.

Howat je podal po tem naznanilu tele izjavo:

"Odborniki 14. rudarskega okruga ne priznajo tega industrijskega sodišča. Njegovi člani naj gredo v rudnike, kot smo mi, kopljejo naj premog in se na udele roko delstva. Če ne razumejo rudarskega roko delstva, tedaj niso sposobni za to pozicijo in so popolni nesposobneži."

"Mesto sodišča, ki je sestavljeno iz politikov in korporacijskih advokatov, ki vlečejo na leto pet tisoč dolarjev plače, bi morali biti člani sodišča izbrani iz industrije kot sodniki, ki so sposobni sodelovati s stvarmi, katere se predlože njim. Nas lahko vlečejo na sodišče, toda odklonili bomo vsak odgovor, ker ne priznamo avtoritete tega sodišča."

NAČRTI ZA PRODAJO KVORTA MILNE PO OSEM CENTOV IN POL.

New York, N. Y. — Dr. Royal S. Copeland, zdravstveni komisar, namerna ustanoviti s pomočjo večjih mlekarstev družbo par sto prodajalov na mleko, v katerih bodo ljudje plačevali kvort mleka po osem centov in pol.

ZEMELJA V INDIANI SO IZKLJUČENE OD PRIMARNIH VOLITEV.

Indianapolis, Ind. — Olini komisari so po konferenci z guvernerjem Goodrichem izjavili, da se ženske ne morejo udeležiti primarnih volitev dne četrtega maja.

Rusija sprejela mirovno ponudbo Letonije.

Kristijanija. — "Social Demokrat" objavlja depešo iz Moskve, da je sovjetska vlada sprejela ponudbo Letonije za mirovna pogajanja na temelju pripetnosti neodvisnosti.

FRANCOŠKA BURŽOAZIJA VRAČUJE NEMŠKI BURŽOAZIJI DOLG IZ L. 1871.

Pariz, 7. apr. — Francoski delavski krogi vprašujejo, zakaj ne gredo francoske čete v Essen in preprečijo klanje komunistov, mesto, da so šle v Frankfurt, kjer ni bilo bojev. Francosko delavstvo se ni pozabilo, kako so nemške čete po okupaciji Pariza leta 1871. dovolile francoski "narodni gardi" klati komuniste na debelo.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV SE RAZŠIRJA IZ CHICAGA

ORGANIZACIJA PROTI ORGANIZACIJI.

Železniški obrat je silno omejen.

Chicago, Ill. — Stavka premikav, ogibalniških čuvajev in kolodvorskih uslužbenecv se je razširila v mesta v bližini Chicaga. Železniške družbe izjavljajo, da so včeraj vzdržavale dvajset odstotkov obrata, kar je zelo malo, četudi je izjava resnična. Dvajset odstotkov železniškega obrata pri tako velikem obratu, kot je v Chicagu, je toliko kot nič.

Železniške družbe se vedno upajo, da zlomijo stavko z nasprotno organizacijo ogibalniških čuvajev, katere predsednik je Lee, ki je izdal na člane svoje organizacije zunaj Chicaga poziv, da naj pridejo v Chicagu in zavzamejo mesta svojih tovarnikov, ki so organizirani v organizaciji kolodvorskih uslužbenecv in so prenehali z delom. Po poročilih v zvelebijskih listih se je temu podivno odzvalo na tisoč železničarjev, kar je toliko, kot kaplja v morju. Najbrž so pa v tem tisoču vsi tudi pisarniški uslužbeneci, ki ne razumejo nič o premikanju voz in sestavljanju vlakov na tovrstnih kolodvorih.

Voditelji organizacije kolodvorskih uslužbenecv pa izjavljajo, da bo kmalu ustavljen ves promet. Zdaj so prenehali delati tudi na kolodvorih v Elginu, Jolietu, Garyju in nekaterih drugih vzhodnih mestih.

Akcijska kolodvorskih uslužbenecv se najbolj pozna v Elkinskih klavnicah. Na pr. pred enim tednom je dospelo v Chicagu devetnajst tisoč glav goveje živine, včeraj pa le en tisoč pet sto, pravičev pred enim tednom šest in dvajset tisoč, včeraj le štiri tisoč pet sto, ove pred enim tednom devet tisoč, včeraj le dva tisoč. V klavnicah je bilo začasno odlovljenih nad deset tisoč delavcev.

Organizacija ogibalniških čuvajev, ki jo vodi Lee in ki pripada svojim članom, da naj zavzamejo mesta kolodvorskih uslužbenecv v Chicagu, je podala izjavo, v kateri pravi, da stavka ni prišla zaradi zboljanja položaja železniških uslužbenecv, ampak zaradi osebnega spora, ki ga ima John Granau, predsednik organizacije kolodvorskih uslužbenecv s svojo družbo. Organizacija kolodvorskih uslužbenecv je pa podala izjavo, da je železniška družba odslavila Granaua, ker je izročil njih zahteve kolodvorskih uslužbenecv. Spor ni torej osebni, ampak se tiče vseh kolodvorskih uslužbenecv. Priobčila je tudi zahteve, ki so sledile:

Časni pol za čezurno delo po osemurnem delavniku in za delo ob nedeljah in praznikih. Če morajo ogibalniški čuvaji opravljati delo pri več kot treh ogibalniških, tedaj prejmejo tisto mezo kot premikav.

W. L. Bond, ki je blaginjak organizacije kolodvorskih uslužbenecv, je tej izjavi dodal, da njih organizacija ne bo nastopila proti tistim tisoč premikav, ki jih je Lee importiral v Chicagu, ker se dobro zaveda, da ta tisoč ne bo vzdržal železniškega obrata in ker je organizacija proti vsakemu nasilju. Izjavil je, da niso

NOVE GROŽNJE POLITIH CARJEV STARIH STRANK

SPRAVITI HOČEJO IZKLJUČENE SOCIALISTONE POSLANCE FRED KAZENSKO SODIŠČE.

Socialisti so popolnoma hladni napram tej grožnji.

Albany, N. Y. — Voditelji starih političnih strank so kar iz sebe, ker so socialisti izjavili, da bodo apelirali na najvišje državno sodišče zaradi njihove izključitve iz legislaturne zbornice. Največji nazadnjaki med njimi zdaj groze, da bodo porabili izpovedi pred justičnim legislaturnim odsekom za obtožbo na kazenskem sodišču. V kratkem skličejo konferenco, da se pogovore o tej stvari.

Socialisti so popolnoma hladni napram najnovejšemu izbruhu nazadnjakov in pravijo, da so najboljši socialistični agitatorjev ne more izvršiti toliko agitacije za prihod socializma, kot nazadnjaki v starih političnih strankah, ki imajo zdaj prvo besedo pri prognozi socialistov. Po mnenju socialistov ni ameriško ljudstvo tako neumno, da bi se dalo voditi na konopu od takih nazadnjakov v politiki vekotrajno, ki sidiijo v Rusijo minolega stoletja, ne pa v demokratično republiko. Najbrž že čutijo ti nazadnjaki, da se njih politična moč drobi in zategadelj skušajo svoj potapljačji čoln rešiti s preganjanjem svojih političnih nasprotnikov. Socialisti pravijo, slepi so kot mekdanji rimski imperatorji, ki so hoteli z najkrušnejšim preganjanjem prvih kristjanov zabraniti prihod krščanstva, ali pa kot mekdanji ruski mogotci, ki so posilali vsakega v pregnanstvo v Sibirijo, ki je le dšal po naprednih idejah. Napredek se pa ni ustavil v človeški družbi, ampak šel je svoje pot po zakonih razvoja naprej, ne da bi se oziral, kako sidiijo o njem mekdanji močniti rimski imperatorji ali pa ruski mogotci. Vasko preganjanje le množi vrste preganjanj, če preganjanji zastopajo misel, ki lehaja iz ljudskih globin ali ki je postala upanje ljudskih mas. To potrdi zgodovina s tisoč dokazi, pa tudi sedanjí dogodki po vsem svetu govore, da je to resnica.

Protesti zaradi izključitve prihajajo zdaj iz vseh vrst. Joseph M. Proskauer, ki pripada odboru advokatske zbornice, je izjavil, da ugovor proti socialističnim naukom ne opravičuje izključitve socialističnih poslancev iz zbornice, če so jih volilec zvolil v predstavniški zbor. Dalje pravi pravdnik, ki je na glasu kot strokovnjak v pravnih zadevah, da se je večina posluzila pogajalno silo, da je izključila manjšino, s katero ne soglaša. Taka akcijska je pa zadela stebre vlade po zastopnikih.

Louis Marshall, ki tudi pripada odboru advokatske zbornice, je imenoval izključitev socialističnih poslancev navaden anarhističen akt, ki je stokrat gorji, kot vsa dejanja, katerih so bili obtoženi socialisti.

Ogden R. Mills, član odbora advokatske zbornice in nasprotnik socializma, je dejal, da zaslišanje ni prineslo niti enega fakta na dan, ki opravičuje izključitev socialistov iz zbornice. Rekel je, da je izključitev socialističnih poslancev udarec v obraz reprezentativni vladi.

Tako sidiijo o izključitvi socialističnih poslancev izkušeni juristi, ki niso prijatelji socializma. Nazadnjaki sidiijo seveda drugače.

VLADNA

Chicago in okolica: V petek jasno in hladno. Lahki vzhodni vetrovi.

razpostavili stavkovnih stražavnikov na odločno protestirajo, da jih imenujejo stavkarje, ker je vsak uslužbenec, ki je prenehal delati, postal železniški družbi svojo rezignacijo.

ITALJANSKA TRGOVEKA MISLIJA NA POTU V SOVJETSKO RUSIJO.

Atene, Grška, 7. apr. — Sem je prišla italijanska trgovska mislija, ki je na potu v sovjetsko Rusijo. Mislija je pooblaščen nakupiti surovin v Rusiji za več milijonov rubljev in plačati blago v gotovini.

DENIKINOV GENERAL IMORJEN V CARIGRADU

Ruskin odslavljen in Wrangel je podedoval ostanke bele armade.

SOVJETI PRODIRAJO V GEORGIJO.

Carigrad, Turčija, 7. apr. — General Denikin je danes begunec na angleški bojni ladji v tukajšnjem pristanišču. Denikin je bil v ruskem poslanstvu ob času, ko je bil istrejen njegov pomagač, general Romanovski. Takoj po atentatu je Denikin pobegnil, ker se je bal za svojo kožo.

Carigrad, 6. apr. — General Romanovski, bivši šef Denikinovega generalnega štaba, ki je pred nekaj dnevi rezigniral in prišel v Carigrad, je bil danes imorjen v postopju ruskega poslanstva. Njegovi morilci so izginili brez sledu.

Iz Feodozije je prišla vest, da je moral Denikin odstopiti in general Wrangel, rodem Šved, je prevzel poveljstvo nad ostanki bele čete, ki se še drže na Krimu. Tukajšnji zavezniški vojaški uradniki urgirajo Wrangela, da naj gre hitro na Krim in organizira čete, dokler se ni tam boljševišarjev.

Operacije sovjetske armade na Kavkazu se nadaljujejo skoraj brez odpora. Rdeča konjenica se rapidno bliža Georgiji in Azerbajdžanu. Na vzhodni strani ob Kaspijskem jezeru so boljševiki dosegli Derben in Zanzanli ki vodi v Baku, dočim so na zapadni strani ob Črnem morju blizajo Tupa-piji, ki je največje pristanišče za Novorosijskom.

London, 7. apr. — Iz Pekinga je prišla vest, da je general Dut v poveljnik protiboljševiških koruz pobegnil z 8000 možmi na Kitajsko, kjer so bile njegove čete razorožene. Boljševiki so se ustavili na kitajski meji.

Moskva (čez London), 7. apr. — Perzijski komunisti, ki so imeli zborovanje 27. marca, so izdali manifest, ki se med drugim glasi: "Čas ni več daleč, ko bo rdeča zastava svobodnega proletarijata vihrala po vsem vzhodu."

Lenin, ki je te dni govoril na konvenciji ruske komunistične stranke, je dejal: "Zdaj smo v času, ko ni vojne niti miru in ko naša vlada ni še priznana niti nepriznana. Letoutja nam je ponudila mir in poudaba Finske, da se dolbi demokracijska drža, se lahko smatra kot korak za mir. Kar se tiče Poljske, moramo biti zelo previdni, kajti Poljski imajo vlado, ki ne ve danes, kaj bo delala jutri." — Glede notranjih zadev je Lenin dejal, da je zdaj na dnevnem redu vprašanje centralizacije ali decentralizacije. Medtem ko sovjetska republika stoji neomajano na gotovih principih, posebnost kar se tiče odprave privatne lastnine, je pokazala zgodovina, da se je v času preobrata iz feudalne v buržoazno vlado zadnja poslužila administratorjev bivšega vladnega razreda. To se ponavlja tudi danes. Rusija mora imeti zmogne upravitelje in dokler niso proletari pripravljeni in izkolani za take stvari, moramo izkoristiti moči v buržoaznem razredu. Sovjetska Rusija je zmogala na vseh frontah, toda potrebna je še ena zmaga, ki bo nekrvava, toda veliko važnejša.

Bojaki Narodite "Prosveto" za svoje v stari Romovini Za celo leto stane samo 7 dolarjev.

NEMCI PRAVIJO, DA SO FRANCOZI KRŠILI POGODBO.

Berlinska vlada je mnenja, da vrhovni zavezniški svet ni dovolil okupacije.

AMERIKA OPAZUJE FRANCOŠKO IGRO.

Pariz, 7. apr. — Viljem Meyer, nemški nadomestni poslanik, je danes dostavil francoskemu ministrskemu predsedniku Millerandu protestno noto, nemške vlade proti invaziji doline Ruhr. Noto bo predložena poslanškemu svetu zaveznikov.

London, 7. apr. — Iz Berlina javljajo, da Francozi nameravajo okupirati Essen, kjer je bilo še pred nekaj dnevi središče spartakovske republike. Berlinski "Tagblatt" piše: "Nemški boljševiki bodo v enem tednu lahko rekli Millerandu: Za boljševizem si naredil več kot Lenin."

Coblentz, 7. apr. — Okrog 2000 nemških komunistov je pobegnulo v angleško zono okupiranega ozemlja. Begunci so bili internirani.

Berlin, 7. apr. — Prodiranje francoskih čet v kotlinu Ruhr in okupiranje petih mest je presenetilo nemško vlado in ljudstvo. Časopisje je zastavilo vprašanje, da li je zavezniški vrhovni svet dovolil Franciji invadirati nevtralnega na desnem bregu Rene; smatra se, da ni bilo dovoljenja, čeprav je mogoče Anglija privolila na račun kakih koncepcij v Mah Aziji.

Ministrski predsednik Mueller dejal, da nikovna pogodba ne daje Franciji pravice prekravčiti Reno, kajti dodatni protokol k pogodbi izrecno pravi, da v slučaju nemirov ima Nemčija pravico poslati največ 20.000 mož vojaštva v nevtralni pas. Narodna garda, ki operira proti spartakovcem v Ruhru, se ni doregla omenje nega štýlla. Mueller tudi dvomi, da bi Amerika in Italija dovolili Franciji okupirati nemška mesta.

Mueller je dejal: "Francoski generali bi radi kovali politični kapital iz sedanjih notranjih razmer v Nemčiji. Okupacija Frankfurta in drugih nemških mest je nov pokus galskega militarizma, da uniči mir, ki se je komaj začel po dolgi dobi miserije. Izgovor francoske vlade, da smo s operacijami proti komunistom v takozvani nevtralni zoni kršili mirovno pogodbo, je le preteza za novo agresivnost, ki dokazuje, da je francoski militarizem in imperializem na krmlu in da hoče ugragiti še to, kar nam je ostalo ter popolnoma uničiti Nemčijo. Spartakovec pozdravljajo francosko invazijo, ker upajo, da bo vsled tega še večji kaos v Nemčiji. Ako bodo druge zavezniške vlade mirno gledale to početje Francozov, tedaj okupacija Frankfurta pomeni začetek mednarodne anarhije, kakršne še ni videl svet."

Muellerjeva vlada, ki je stara komaj teden dni, se bliža padcu vsled francoske invazije. Nekateri ministri sami pravijo, da edino čudež more hraniti vlado. Kdo jo nasledit? Militaristi ali spartakovci? — Vlada je sinoči izjavila, da bo energično protestirala proti ugrabljenju nemških mest.

Washington, 7. apr. — Francoska vlada je po svojem poslaniku Jomerandu vprašala predsednika Wilsona, kaj je njegovo mnenje glede okupacije nemških mest na drugi strani Rene. V državnem departmantu so izjavili, da ameriška vlada še ni storila ničesar v tem oziru, pač pa le opazuje vsotvar. Zdi se, da enako stališče zavzema tudi Anglija in Italija. Zavezniški ne bodo nasprotovali akciji Franciji, ako se francoske čete kmalu umaknejo nazaj, kakor hitro bodo nemiri v Ruhru potlačeni.

London, 7. apr. — Lloyd George je danes odšel v Pariz, kjer bo (Dolje na 3. str., 1. kol.)

KRVAVI BOJI V ITALIJI; PET UBITIH, STAVKA V BOLOGNI.

Milan, Italija, 7. apr. — Delavske organizacije v Bologni so napovedale generalni štrajk, ki bo protest proti napadu karabinarjev na delavce zadnji ponedeljek v Decimu, kjer so se vršili krvavi izgredi. Karabinarji so ubili štiri delavce in neko žensko, trije so smrtno ranjeni in večje število je lahko ranjenih.

ZAKAJ SO JAPONCI VZELI VLADIVOSTOK?

Mikadova vlada se pere, toda Rusi zahtevajo, da se poravnava krivica.

AMERIŠKA VLADA PRESNEHČNA.

Washington, 7. apr. — Japonci je nepričakovano ugrabila Vladivostok v Sibiriji in adaj "pojasunje", zakaj je to storila. Ameriški vladni krogi so bili včeraj presenečeni, ko so dobili vest o okupaciji. General Kaunengui, japonski vojaški atašej v Washingtonu, je "pojasunil", da so japonske čete zato zasledile Vladivostok, ker je "del ruske armade v Sibiriji ugrozil imetje in šivljenja japonskih podanikov v Sibiriji."

Državni departmet je prejel brzoglasno poročila ameriškega konzula v Vladivostoku o okupaciji. Konzul javlja, da so se Japonci pripravili za napad že sedem dni marca. Najprej so zasledili bilanje hribo in postavili topove na strateška mesta. 1. aprila je general Takahashi poveljnik japonskih čet, predložil ruski prevratnični vladi v Vladivostoku sledede zahteve: Vlada mora preskrbeti živila in transportna sredstva japonskim četam, odobriti vse pogodbe z japonskimi poveljniki, pomilititi vse tiste, ki podpirajo Japonce, prepovedati vse demonstracije proti Japoncem in ustaviti protijaponske liste in zabaviti varstvo za lastnino in šivljenja japonskih podanikov v Sibiriji.

Ruska vlada je odklonila zahteve in 4. aprila so Japonci napadli mesto ter ga osvojili. V boju z Japonci je bilo ubitih tudi več Čehov. Ruske izgube so velike. Japonci pravijo, da so bili samo tri njihovi možje ubiti. Večina ruskih vojakov, ki so bili v Vladivostoku, je pobegnila v hribe. Japonci so ujeli okrog 100 Korejcev.

Rusi zahtevajo, da zavezniška komisija preišče napad na Vladivostok in da japonska komanda preneha z aretiranjem in vionit, povrne zaplenjeno orožje in stroje in izprazni vladna poslopja.

Dalje poroča ameriški konzul, da se Japonci obnašajo zelo surovo in samopušno, kakor da je Vladivostok japonsko mesto. Med ruskim prebivalstvom vlada vsilika razburjenost.

Socialisti ponovno zmagali v Milwaukee.

Zupan Hoan ponovno involjen s večjo večino kot kedaj prej.

DELAVERKA ZMAGA V GALLESBURGU.

Milwaukee, Wis. — Pri mestnih volitvah v torko so socialisti zopet sijajno zmagali. Zupan Hoan ima po zadnjih poročilih 3606 glasov večine nad svojimi edinim nasprotnikom Cliftonom Williamsom; vsi glasovi pa se niso bili ob tem času prešteti. Pred dvema letoma je Hoan zmagal z večjo 2089 glasov.

Galesburg, Ill. — Delavska stranka je zmaga pri tukajšnjih volitvah zadnji tork. Involjeni so štirje aiderni, asesor in štirje pomožni nadzorniki.

NEMOI - PRAVIJO, DA SO
FRANCOZI KRILI PO,
GODBO.

London. — Brzjavka, datirana
aprila iz Carigrada sporoča, da
angleške čete v severni Anato-
li dobile povodje, da se umakne-

Poleg tega je tudi velika na-
ka, da imajo nekateri odborniki

_____

ake píše Peter Hafner z Jese-
moj brat. Iz tega pisma la-
razvidiš, dragi čitatelj, kak
položaj v stari domovini. —
nk Hafner.

TELEGRAM.

Cien naše tvrdke Gosp. Leo Strukel nam je sporočil potom kavičnega, DA JE PREJEL IN DOPOLNEN IZ LJUBLJANE VRE ZABOJE (BAKSE), ki so nam bile izročene do 17. januarja 1920 in so bile odposlane v Jugoslavijo na parniku "ARGENTINA".

Druga pošiljativa odhaja 20. marca 1920. Na roki imamo veliko število zabojev za Jugoslavijo in kadar rojakov nam pošlje svoje bakse do 20. aprila 1920, bo odšlo vse s tretjo pošiljativjo. Gosp. Leo Strukel bo počakal tako dolgo v Jugoslaviji, da bo preskrbel točno razdelitev od nas poselnega blaga.

Vaak rojak naj torej hiti, da čimprej pomaga svojim dragim v starem kraju.

Teža (bakse) zaboja od 10 do 1000 funtov, cena za voznino 14c na funt.

Feodor!

STRUKEL & HORAK.
European Trading & Export Company,
10 Ninth Ave., cor. 16th Str. NEW YORK, N. Y.
Tel.: Chelsea 3966.

POZOR ROJAKI!

Sadaj lahko zopet potujete direktno v
stari kraj preko
BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA.

Parobrodne in vojaške listine dobite pri nas in New Yorka
de vseh vaših mest v Jugoslaviji.

Vse potne potrebščine in dovoljenja so vam proskrbje tukaj
hitro, točno, popolno in brezplačno.

Mi vam proskrbimo vaše družine in sorodnike iz starega kraja
v Ameriko, ter izposlujemo vse potrebne spise.

Običajne in brzajavne denarne pošiljave se izplačujejo sedaj
v najlepšem redu in hitro, kar se biva zaprebe odstranjene.
Brzajavni stroški znašajo od \$2.50 do \$3.24 od vsake pošiljave,
ne glede na to, kolika je svota.

Neposredna zveza s najuglednejšimi zavodi v domovini, kakor
tudi nad dvajsetletna skusinja omogočuje nam pošiljati denar
veliko ceneje kot kjerkoli drugje.

Kupite bančne nakaznice (Drafts) doma, da si zagotovite
nizko ceno za posnaje!

Najboljše navodila in nasveti v vseh ostrih lahko dobite
brezplačno, ako se obrnete osebno ali pismeno na posnate
in pod državnim nadzorstvom obstoječo izdajo:

EMIL KISS BANKIR
133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.

Ustanovljena leta 1898. Sprejema vloge na 4% obresti.

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

Š to nam dajejo nasnanjje, da smo ravnekar prejeli vest od PRVE HRVATSKÉ STEDIIONICE V ZAGREBU, da je ves denar bil izplačan. Potrdila razpoložimo pravočasno posiljateljcem.

Vedel potnikoh, katere so bile nastale valed izplačevanja, je NEMETH STATE BANK poslala 3 svoje uradnike v Evropo. Ti naj pa preskrbe, da se bode denar točno izplačeval, ter sodaj so vsako posiljateljce točno izplačali.

Posiljite denar potom naše banke, ako šelite, da ga točno prejmejo vaši v stari domovini.

Posiljamo denar na hranilne vloge v vsake banke ali hranilnice v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilne knjižice brez vsakega troška.

Posiljamo denar tudi brenjavno. Brenjav stane 2.50 dolarja.

Posilite denar hitro. Vrednosti kronam raste.

1000 KRON ZA 35.00

PRODAJAMO TUDI FAROBRODNE LISTKE

na vsi črti Prijetno našim potnikom vsa potrebna polna listina. Odgovorimo, na one črti, ki si sami žele, preko Trsta, Dubrovnika, Šibenika, Zadra in Predreča se podariti na potovanje pitista nam so poljanila.

NEMETH STATE BANK

John Nemeth predsednik.

GLAVNI STAN: 10 E. 2nd STREET.
PODREUENICA: 1897—2nd AVENUE.
NEW YORK, N. Y.

ROČNIKOM V POJASNILO.

Na oglašne so odgovorni le oglašitelji sami. Mi ne sprejemamo do nobene odgovornosti. Vsak, kaj kupi in oglaševan in če mu kaj, naj sam sebi pripiše. Vse odgovornosti in posledice naj vsak sam. Upravitelje Neta 1 So. Lawndale Ave., Chicago,

ROJAKI! Naročite se na knjižice

Knjižerke Matice S. N. F. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro so oglaševalci naročnikov. Naročnina s pristopnino vred na prvih pet knjig je tri dolarja. Ako ni zastopnika Matice v vaši občini, pošljite naročnino Matice: Frank Ald, State South Crawford Ave., Chicago, Ill.

Klobasa.

Studija. Spisal Fr. Merijak.

Na prvi pogled se zdi človeku, da je klobasa le klobasa torej nekaj, kar ne zasluži bogve kakih raziskovanj in razmišljanj. Toda temu ni tako. Klobasa in vse, kar izvira iz nje, zasluži veliko več pozornosti, kakor si, dragi čitatelj, misliš.

Največ zanimanja do klobas kaže človeški želodec. No, skušnjava nas uči, da sta ji velika prijateljica tudi pes in mačka.

Klobase delimo v neštete vrste. So n. pr. jetrne, riževe in celo krvave klobase. Primorec je zelo ponosen na svojo sladko mleko. Italijani oddikujejo pred vsem salame. Nemci sofalade, frankfurterice, krakovsko in dunajsko klobaso. Poslednji pa imajo poleg drugih tudi še svojo ekstru, t. j. posebno klobaso, ki jo nazivljajo "Ekstra-Wurst". To so hoteli uveljaviti celo v svet, politiki.

Ni dvoma, da ne bi imeli tudi Angleži, Francozi in drugi narodi kakih klobas posebne vrste.

Za nas Slovence je posebne važnosti naša mesena klobasa, zlasti posušena, ali suha kranjska klobasa, kakor jo vobče imenujemo.

Kdaj je človeški rod izumel klobase, je zgodovinsko težko dokazati, to pa lahko z vso gotovostjo trdimo, da bi se Noe gotovo ne bil tako strašno opil, ako bi imel poleg vina tudi griljaj klobase. In ko so stari Egipčani zidali svoje piramide, gotovo se ni so poznali klobas, kajti drugače bi ne bili pojedli toliko šebule in česna.

Judom in Turkom so morale biti klobase pa že znane. V neizpodbitni dokaz nam služi dejstvo, da jim njihov koran prepoveduje jesti prešleje meso. Brez dvoma se je moral pri njih kdo do smrti preobčiti klobas, drugače si te prepovedi ne moremo tolmačiti.

Da so tudi stari Grki poznali klobaso, nam dokazuje ime sofalada, ki izvira iz imena njihovega modričarja Sofokleja.

Ko je Hanibal prekoratil Alpe, prišel pred Rim, je izgubil v rimskih močvirjih levo oko, ker se je podil za svinjami, ki so se

tam kaj valjale (oculum sinistram perdidisse dicitur).

Kranjske klobase s kislim zeljem so zelo zapeljive. Iz kronike bogatega Rimljana Drusa čitamo, da se je Julij Cezar strašno zadolžil, in sicer tako, da so ga radi tega in nekaterih drugih pogreškov preganili na Špansko. Ni izključeno, da ni igrala pri tem svoje vloge tudi klobasa, posebno, če pomislimo, da je Cezar kmalu poplačal vse svoje dolgov, čim je prišel na Špansko. Na kakšen način se mu je to posrežilo, o tem nam ne povedo zgodovinski viri niti enkrat natančno; kljub temu pa nam danes lahko pojasni to vsak verjetnik.

V starejših nemških leposlovnih spisih nastopa skoraj povsod Janez Klobasa, rekte Hans Wurst. S tem dejstvom je postala klobasa poleg konkretnega predmeta tudi abstraktno ime, t. j. postala je nekaj takega, kar lahko zapazimo z vsemi peterimi čuti, in sicer: pravo klobaso lahko vidimo, povohamo, okusimo in potipljemo, abstraktno, oziroma miselni pa lahko slišimo.

Od teh dob, kar se je pri Nemcih pojavil Hans Wurst, je nastal iz samostalnika klobasa glagol klobasati s iz poslednjega glagolnika klobasanje.

Prvi o klobasanju so torej Nemci; pozneje se je prenesla ta znanost tudi na druge narode. Polagoma se je razvilo klobasanje in izpopolnilo tako, da speda sedaj med najboljša sredstva in svojstva diplomatov, celo svetovnih politikov. Sploh lahko rečemo, da je pravo klobasanje postalo najtežja diplomatična in politična veda in tudi to lahko trdimo: dober klobasar zaleže za 9 diplomatov in juristov. Najboljši dokaz za naše poslednje trditve nam nudijo n. pr. upravna sodišča, kasacijski dvori itd. Saj imamo brez števila dobrih razsodb, izrečenih od nižjih instanc, ki so jih najvišje instance zavrnile ali boljše rešeno proglasile klobasam. Narobe se je seveda tudi že zgodilo.

In mirovna konferenca?

Človeka kar jezi, da nima Slovence niti sreče, niti pameti. Dočim so spravili drugi vse svoje lapotice in klobase, smo mi mislili, da nas reši novega prelivanja krvi, ako odločujemo s samimi

zemljepisnimi brosurami in znanstvenimi dokazi, s katerimi hočemo uveljaviti svoje pravice pred svetom. Drugi prireajo večerje, veselice in vabijo odločujoče faktorje na nje, a mi? Kaj nimamo mi nikakih krasotic? In kje so naše kranjske klobase, kje je dolenski eviček, kje naša brinjevec?

Ven, gospoda, z vsem tem, v Pariz, dokler je še čas, ker to bo zaleglo! Sami dokazi o naših pravicah in sami govori ter same brosure in knjige, to nam ne pomaga prav nič, kakor vidimo. Klobasa, to, to, edino klobasa nas reši novega prelivanja krvi, če pa pride še ženska zraven, no potem ni strahu. Res je, da vse Slovence niso fletne, pa so "frazjudlihi" besedi.

Vsi na krov in z vsem, da ne postane naposled slovenski narod vsemu svetu sama klobasa, kajti svetovna politika se je vodila in se vodi v tem znamenju, ne pa s stvarnimi razlogi in dokazi.

Vesti iz stare domovine.

Boj za odpravo celibata v stari domovini.

V tržaški "Edinosti" je bil v februarju priročen dopis nekega slovenskega duhovnika, ki priporoča odpravo celibata in želi, da bi se katoliški duhovni smeli ženiti. "Bog je dal svobodo vsem ljudem, torej tudi duhovnikom, zakaj bi se jim torej krtila?" vprašuje omenjeni duhovnik in pristavlja: "Svoboda za vse, kakor jo je Bog dal." — Na ta dopis se je oglasil drugi duhovnik v istem listu, ki pobija prvega duhovna s sledečo fino (!) logiko: "Papež se je izrekel proti odpravi celibata, torej je tudi Bog proti. Roma locuta, causa finita." (Bog se potemtakem ravna po papežu!) Dalje pravi, da se lahko vsak duhovnik oženi, ako hoče, toda prej mora zapustiti cerkev. Vse kaže, da je boj katoliških duhovnov za odpravo celibata v Čehoslovakiji prenešen tudi v Jugoslavijo.

Kvorum sedanje vlade.

Zagreb, 8. (JDS) Kako je pridobil Protić v narodnem predstavništvu za sebe kvorum, poročila "Riječ" iz Beograda: Steli so se vsi vladni pristaši, umrli, ne

verificirani, za uradnike imenovani, ki so z imenovanjem izgubili mandat in oni poslanci, ki niso prišli k seji. Steli so se nadalje oni demokratski in socialistični poslanci, ki so bili ob početku seje v dvorani, a so se pred glasovanjem odstranili. Ker niti to ni zadostovalo, moral se je Pera Jovanović, ki je štel glasove, usteti, da je dosegel število 147, kar se je kasneje popravilo na 145. S tremi mrtveci imela je vlada na razpolago le 135 oseb, to je 14 pod kvorumom. Preds. demokratske zadruge dr. Pečić je konstatiral, da znaša kvorum 149 poslancev, ker je število vseh poslancev skupaj 296 in da so vsled tega vsi sklepi, ki jih napravi narodno predstavništvo brez kvoruma, neveljavni.

Poslanci iz okupiranega osm-lja Proticu. — Belgrad, 8. Ministrski predsednik Protić je prejel iz Zagreba brzojavko Narodni poslanci iz okupiranih krajev stoji na stališču ravnodolobne ter zahtevajo zase in za svoj narod, da vlada SHS odbije vsak kompromis b rešitvi jadranskega vprašanja, ki bi ne odgovarjal našim narodnim mejam. Podpisana sta dr. Trinajstić in dr. Počič.

Radie — komunisti! Zagreb, 8. V nedeljo je imel Stepan Radie, ki ga je sedanja vlada pred kratkim izpustila na svobodo v Vrabču pri Zagrebu, shod seljačke stranke, pri kateri je trdil, da pripadajo oni in seljačka stranka komunistom. Čuli so se klici: Živel Ljennin, živel Trocki, živila republika! Komunistično glasilo "Nova Istina" energično protestira proti vsiljevanju takih elementov v komunistično stranko, ki so svojas kleeplazili pred hajduburško dinastijo.

Povratek izseljencev. Split, 8. S parnikom "Panonia" je došlo v Dubrovnik iz New Yorka 700 izseljencev.

Nova pokrajinska vlada za Slovenijo. Ljubljana, 5. Kakor čujemo, se je nova deželna vlada, ki bo sestajala samo iz pristašev SHS, sestavila takole: upravnice profesor Bogumil Remeč, pravosodje Fon, uk in bogostje dr. Vrstovšek, socialno skrbstvo dr. Gosar.

D'Annunzijevi arditii zapustili Zader. Split, 5. Glasom poročil iz Zadra so D'Annunzijevi arditii zapustili mesto in so jih prepeljali na vojnihi ladjah na Reko. Vsled tega vlada po mestu sedaj mnogo večji red in mir.

DOBRO ZDRAVJE JE LAHKO VAŠE SAMO Z UPRAŠANJEM

Zdrava slasti do jedi, slaba prebava, slabost, omotica, glavobol, pričetki, tuje bolezni se navadno razvijejo iz slabosti krvi, nezdravosti, slabosti in skrajnih strupenih snovi in drugih stvari v sistemu, kar včasih privede do prevelike slabosti. Očistiti vašo kri, voditi celotno vašo notranjo organizacijo v zdravje, zdravje proti boleznim, JUVITO, čisto naravno, celotno zdravilo, vsebuje dovoljno količino pravih smeti, ki jih potrebuje vaš život za izboljšanje vaše krvi in ojačanje vašega življenjskega sistema. Zelo preprosto, eno tedensko neškodljivo, obliži in jela, proti avtonomni bolezni in nevrotičnim glavobolom, bolečinam v hrbtni, revmatizmu in drugih bolečinah. Pijte še danes po tridesetno poskušanje.

Popolnoma brezplačno brez vsake nadaljnje obveznosti od vaše strani. Poveste ako šelite v tabličah ali v obliki čaja.

JUVITO LABORATORY South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa.

NAJ SE MI PRIJAVI

JOSIP FONDA, doma iz Sv. Pavla pri Prebodu, pošlje naj mi svoj naslov, da mu lahko pošljem razna pisma, ki so pri meni in so bila poslana zanj iz starega krakova. Zelo važno. Rojaki, opozorite ga na to. Moj naslov je: Louis Aidihi, P. O. Box 38, Girard, Ill.

PRODA SE

dobro ideja grocerijska trgovina. Za vsa pojasnila in za ceno obrnite se na lastnika, na naslov: 1644 S. Throop St., Chicago, Ill.

SVOJE ROJAKE KDAJ SOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljenike postavte ostanejo le smeraj v valjavi kot pred vojno. Svoje rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pijte, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matije Skander, Javna Notarja, 527 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

možke delavce za delo v naši veliki gumijevi tovarni na zapadni strani. Dobra plača. Dobro delovno stanje. Oglasite se pri:

MECHANICAL RUBBER CO.,

2639 W. Grand Ave.,

CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO

ženske delavke, manj kot 35 let stare, za razna tovarniška dela v gumijevi tovarni na zapadni strani. Dobra plača in delovno stanje.

MECHANICAL RUBBER CO.

2639 W. Grand Ave.,

CHICAGO, ILL.

PRODA SE

lepa, 80 akrov obsegajoča farma, 40 akrov je obdelano, 40 pa lep gozd, 6 sobna hiša, hlev 40x80, silo 100 tonelat, hiša za mleko, shramba za kornuzo in štirje hlevi za prašiče in kure, mnogo sadnega drevja. Šola, poleg lepa cesta in je le 6 milj od mesta. Cena temu je \$4,200 (štiri tisoč dvesto).

Potem se prodaja še druga farma, obsegajoča le 20 akrov zemlje, 15 akrov je obdelano, drugo je dober les. Šest sobna hiša, hlev, kokošnjak, 60 kokošij, 2 kornja, vozovi in drugo orodje, le 5 milj od mesta. Cena je \$2000, takoj se plača en tisoč, drugo pa na lahke obroke.

Tretja farma, obsegajoča 40 akrov zemlje, prodaja se po \$18 akker; dobra zemlja in lep les, le tri milje od mesta in železnice. Za vse gorje prodaje farm obrnite se osebno ali pa pismeno na naslov: JOSEPH PRUSS, R F D 4, MUSKEGON, MICH.

POTREBUJEMO

50 DELAVCEV

ZA DELO PRI GRADNJI —

WESTINGHOUSE CHURCH

KERR & C., 4710 W. DIVISION

ST. — OGLASITE SE NA

HIRSCH ULICI PRI VSTOPU.

POTREBUJEMO

PREMOGARJE za delo s pikom in nakladalce s strojem, samice in oženjene z družino. Rabijo se odprte svetilke, ni plina, dela se stalno vsak dan. Premog je visok 31/2 do 4 čevljev, unijska plača, nobenih nerednosti. Katerega veseli stalno delati, naj pride sem z vlakom iz Kresson postaje ali pa iz Blairville Section, ali od Johnstowna je prva postaja Seward in potem še 5 milj po državni cesti do premogorova. Naša postaja se imenuje Scott Glen, Pennsylvania (Indiana Co.) — Kiskiminetas Coal Co.

POTREBUJEMO DELAVCE

za delo v tovarni pri kanvah. Prijazno delo, dobra plača. V sobotah se konča zgodaj. Oglasite se pri:

PRICE BAKING POWDER

FACTORY

1001 Independence Blvd.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

Dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Dobra plača, dnevno delo. Oglasite se pri:

1107 W. CONGRESS STREET,

Chicago, Ill.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

ŽENSKKE DELAVKE

za šivanje na stroju z gonilno silo. Delovne ure so 48 ur tedensko. V soboto dopoldne. Dobra plača in stalno delo.

UNITED STATES TENT &

AWNING CO.,

229 N. Desplaines St.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

možke delavce za šivanje na stroju z gonilno silo, za šivanje debelega platna, 48urno tedensko delo — ob sobotah pol dneva. Stalno delo, dobra plača.

UNITED STATES TENT &

AWNING CO.,

229 N. Desplaines St.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

MLADENICE

nad 15 let stare, za lahko delo pri sestavljanju in prebiranju raznih izdelkov v naši tovarni.

H. G. SAAL & CO.,

4410 Ravenswood Ave.,

Chicago, Ill.

TOVARNA

UNION SPECIAL MACHINE

COMPANY

311 West Austin Ave.

lahko uposli:

Izučena strojnike pri strojih za izdelavo navijačev, ročne navijačne strojnike, pomočnike strojnikom, za dnevno ali nočno delo, še posebej delavci ki imajo skušnjo dobe prednost. Mladenci nad 16 leti in navadni delavci dobe pri nas delo.

Oglasite se pri:

Employment Departmentu

v ponedeljek, sredo in četrtek večer do 8 ure. V sobotah dopoldne. Oglasite se na:

311 W. Austin Ave.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

ženske delavke za lahko, čisto delo. Plača \$16 na teden. Stalno delo. Oglasite se pri PEPSODENT CO., 6th floor, 1104 S. Wabash Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAVCE pri lesu, plača vsak večer. Oglasite se pri: 2301 S. Crawford Ave., Chicago.

POTREBUJEMO

delavce za razna dela. Plačamo po \$4.50 in \$6.00 na dan. Pridite na: 900 West 18th Str., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

Izkušenega hišnika. Oglasite se: Housekeeper HOTEL BRIVORT 120 W. Madison St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

rokodelce in navadne delavce za stalno delo, dobra plača, sestavljanje pri stoju, strojnike, kovače in livarje.

Navadne delavce za notri in zunanaj. Oglasite se pri: Mr. Herman, Briggs House, Randolph and Wells St. vsak dan ta teden, ali pa pišite na urad: BUDA COMPANY, Harvey, Ill. blizu Chicago

POTOP.

Zgodovinski roman.

Spisal H. Sklenkovic. — Poslovni Področnik.

(Nadaljevanje.)

Sedaj vstane duhovnik Kordecki ter z glasom, v katerem ni bilo razbrati najmanjše omahljivosti, nikakega dvoma več, reče s proroškim glasom:

"To, kar pripovedujete gospod, da nas je Jan Kazimir zapustil ter se odrekel kroni v prid Karola Gustava — to je laž! V srečo našega proganjanega vladarja se je nastanilo upanje in nikdar ni bolj vneto kakor sedaj delal na to, da zagotovi domovini rešitev, pridobi nazaj prestol ter nam pomaga v stiski!"

Krinka je takoj padla izdajalcu raz obraz ter se na njem prikazala jeza, kakor bi mahoma priplaval zrnaj iz brezna njegove duše, v katerem se je skrival doslej.

"Odkod imate to novico? Kdo vam je mogel to zagotoviti?" vpraša.

"Odkod?" ponovi Kordecki, in pokaže na veliko sveto razpelo, obešeno na steni. "Pojdite ter položite prste na prebodele Kristusove noge in ponovi še enkrat, kar si povedal poprej."

Izdajalec se jame zvijsati, kakor bi ga pritiskala železna roka; iz globeli njegove duše pa mu priplaze nov zrnaj — strah — na obličje. Prednik Kordecki pa je stal med tem grozen kakor Mojzes; zdelo se je, da mu je kar šar sijal z obraza.

"Pojdite ter ponovite!" reče s tako močnim glasom, da se je kar stresel obok nad dvorano, odkoder se je čul odmev.

"Pojdite ter ponovite..."

Napočil je trenutek molčanja; končno se začne samoliki glas prišlevec:

"Jaz si univam roke..."

"Kakor Pilat!" konča Kordecki.

Izdajalec vstane ter odide iz sobe. Urno je stopal čez samostansko dvorišče, a ko dospel je vrata, jame naravnost teči, kakor bi ga nekaj poridilo od samostana naravnost k Švedom.

Medtem se približa Zamojski Čarneckemu in Kmitici, ki nista bila v sobi, ter jima hoče povedati, kaj se je zgodilo.

"Ali je kaj dobrega prinesel ta poslanec?" vpraša Čarnecki. "Imel je pošten obraz..."

"Bog nas varuj takih poštenjakov," odvrne mu močnik seradski; "prinesel je obup in zmešnjava."

"Kaj je dejal?" vpraša Kmitic in dvigne kvilku priganjo zaigralnico, katero je držal v roki. Govoril je kakor plašan izdajalec.